

Василинчук Віктор Іванович,
професор кафедри спеціальної техніки та оперативно-розшукового
документування навчально-наукового інституту підготовки фахівців
для підрозділів слідства та кримінальної міліції Національної академії
внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

ВЗАЄМОДІЯ ОПЕРАТИВНИХ ТА СЛІДЧИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Належна організація взаємодії слідчого з оперативними підрозділами у кримінальному провадженні є одним із напрямів підвищення ефективності виконання завдань із захисту особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорони прав, свобод та законних інтересів учасників такого провадження, швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений.

Виконання зазначених завдань потребує взаємодії органів досудового розслідування та оперативних підрозділів на всіх стадіях ведення оперативно-розшукової діяльності чи кримінального провадження. Взаємодія суб'єктів, які здійснюють зазначені види проваджень, має свої особливості не тільки з огляду відмінностей підстав, умов, основних засад (принципів), процесуальних форм діяльності тощо, а й у залежності від її етапів (початковий, подальший, завершальний), видів кримінальних правопорушень тощо.

Характеризуючи форми і принципи взаємодії оперативних підрозділів і слідчих під час проведення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій, необхідно зазначити, що обрання форми взаємодії пов'язане з характером слідчої або оперативно-розшукової ситуації, що склалася у зв'язку з кримінальним провадженням чи ОРС, залежить від слідчого й реалізується за його ініціативою та під його процесуальним контролем.

Обґрунтовано, що ефективна взаємодія оперативних та слідчих підрозділів при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій є запорукою досягнення так званого принципу «збігання інтересів», а саме: виявлення припинення і розслідування кримінальних правопорушень, притягнення до встановленої законодавством відповідальності осіб, що їх учинили, відшкодування завданої кримінальними правопорушеннями шкоди, відновлення порушених прав та інтересів громадян і юридичних осіб.

На основі результатів вивчення емпіричного матеріалу доцільно зупинитись на основних принципах взаємодії оперативних підрозділів і слідчих під час проведення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій: а) взаємна допомога; б) використання сучасних методик; в) оптимальне використання наявних можливостей; г) дотримання загальних засад оперативно-розшукового та кримінального провадження; д) нерозголошення відомостей про факт і результати проведення негласних слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів.

Як свідчить аналіз практики, особливе місце в процесі взаємодії відводиться його формам. Нами виділено наступні основні форми взаємодії оперативних підрозділів і слідчих під час проведення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій: а) *процесуальні*: передача протоколу прокуророві про проведення негласної слідчої (розшукової) дії, (ст. 252 КПК України); доручення слідчого щодо проведення негласної слідчої (розшукової) дії (ст. ст. 40, 246 КПК України); надання допомоги слідчому при провадженні негласних слідчих (розшукових) дій (ст. 40 КПК України), б) *організаційні*: обмін інформацією; координація; консультації; реалізація матеріалів ОРД; аналіз причин і умов, що сприяли вчиненню злочину.

Отже, взаємодія оперативних підрозділів та слідчих при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій це спільна, узгоджена діяльність, заснована на законах і підзаконних нормативних актах (відомчих

інструкціях), не підлеглих один одному органів при керівній та організуючій ролі слідчого, з розподілом компетенції, функцій, повноважень, взаємних обов'язків, яка спрямована на вирішення завдань кримінального судочинства.